

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 540
van **IMMANUEL DE REUSE**
datum: 29 maart 2021

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Perceptie senioren over woonzorgcentra (wzc's) - Studie

Uit een onderzoek van de verzekeringsgroep AXA Partners blijkt dat, en dat nog meer dan verwacht, 65-plussers liefst zo lang mogelijk willen thuis blijven. Uit het onderzoek blijkt dat bij zeven op de tien ondervraagden een mogelijke verhuizing naar een woonzorgcentrum weerstand oproept. Vier op de tien zien zichzelf pas na hun 86e intrek nemen in het rusthuis, of zelfs nooit. Als men peilt naar de redenen waarom ze niet naar een wzc willen, halen ze het gebrek aan privacy (94%) en de drang naar onafhankelijkheid (92%) aan. Dat staat dan wel in schril contrast met wat de kinderen van onze senioren hierover denken. Zij vrezen voor de veiligheid en de mogelijke vereenzaming van hun ouders als ze langer thuis blijven wonen.

Om langer uit het wzc weg te kunnen blijven, om dat haalbaar te maken, rekent men erop in te wonen bij familie of door aanpassingen aan het eigen huis.

Door de coronacrisis heeft het imago van onze wzc's een serieuze knauw gekregen en deze studie is hiervan een bevestiging.

1. Hoe reageert de minister op deze studie?
2. Op welke manier wil de minister het beeld van de sector van de wzc's bijstellen? Denkt de minister dat er nood is aan een herpositioneren van het beeld van de wzc's?
3. De twijfel en de weerstand om naar een wzc te gaan, reflecteert zich in de opnamecijfers van onze wzc's en de steeds groter wordende leegstand.
Op welke manier wil de minister deze aangroeiende leegstand counteren?

ANTWOORD

op vraag nr. 540 van 29 maart 2021

van **IMMANUEL DE REUSE**

1. Het Agentschap Zorg en Gezondheid volgt de evoluties op betreffende vraag en aanbod naar residentiële ouderenzorg. De studie waar het persartikel zich op baseert, kadert in een commercieel opzet om een nieuwe dienstverlening (AXA Silver care) te promoten en wordt gepubliceerd in volle Covid-19-tijd. Minstens twee contextelementen die van belang zijn om mee te nemen in het gebruik van de studie.

Het studierapport werd opgevraagd maar nog niet ontvangen. Doel is de gehanteerde methodologie kritisch te bekijken. Het aantal respondenten en de leeftijd van de respondenten beïnvloedt mogelijks de onderzoeksresultaten.

Zo lang mogelijk thuis blijven wonen is het uitgangspunt in onze organisatie van woonzorg. Doch, op een bepaald moment kan het zijn dat iemand de klok rond zorg nodig heeft en is een verhuis naar een woonzorgcentrum de goede oplossing. Sommige ouderen verkiezen zelfs om te verblijven in een woonzorgcentrum, omdat ze zich thuis eenzaam voelen.

Het is de opdracht van de Vlaamse Overheid om in verschillende woonzorgvormen te voorzien, aangepast aan de individuele noden en de behoeften van zorgvragers. Ook residentiële zorgvoorzieningen zijn daarbij noodzakelijk en dragen bij aan de levenskwaliteit van hun bewoners.

De aangehaalde weerstanden tegen een verhuis naar een woonzorgcentrum (gebrek aan privacy en drang naar onafhankelijkheid) zijn begrijpelijk. Elke vorm van zorgverlening die niet zelfzorg is, raakt aan de grens van de persoon zelf. Zowel het samenwonen in een collectieve woonvorm, als het verkrijgen van thuiszorg beïnvloeden de privacy van de persoon en gaan gepaard met het aanvaarden van een vorm van afhankelijkheid.

De woonzorgcentra besteden ook meer aandacht aan begeleiding bij het wonen en leven. Dit is een belangrijk principe opgenomen in het woonzorgdecreet. De Vlaamse Overheid stimuleert deze cultuurverandering bijvoorbeeld op het vlak van procesbegeleiding voor begeleiders wonen en leven in de woonzorgcentra. Deze begeleider wonen en leven heeft in essentie tot opdracht de bewoner en zijn omgeving te begeleiden bij het uitbouwen van een leven in de nieuwe woon- en leefcontext en werkt hierbij vanuit de waarden, verwachtingen, mogelijkheden en competenties van de bewoner zelf. Ondanks de grote kwetsbaarheid helpt hij de bewoner de regie over het eigen leven te behouden.

De crisis leert ons, onder andere, dat er vraag is naar een meer gevarieerd, persoonsgericht aanbod van thuiszorg, thuiszorg ondersteunende diensten en kleinschalige woonzorgvormen ingebed in een sterk en groter netwerk om flexibel te kunnen inspelen op de wijzigende zorgvragen van volwassenen en ouderen met chronische zorgbehoeften.

We zullen daarom inzetten op het verbeteren van een geïntegreerd langdurig zorgantwoord over de modi thuiszorg, ambulant en residentieel heen.

2. De beeldvorming over een diverse sector zoals die van de woonzorgcentra, kan een overheid niet van bovenaf met een of andere maatregel keren. Dit beeld wordt vooral

gevormd door de ervaring die mensen zelf hebben met een woonzorgcentrum, de manier waarop voorzieningen zichzelf profileren in hun gemeente of regio, sectorinitiatieven, de berichtgeving in media... De Vlaamse overheid heeft hier maar in beperkte mate vat op.

Er zijn prachtige voorzieningen die ook tijdens de coronacrisis erin slagen om hun bewoners op de eerste plaats te zetten en hen te laten participeren in het beleid. Vele bewoners van woonzorgcentra voelen zich in corona-tijden beschermd in het woonzorgcentrum. Ze ervaren de inspanningen van de zorgverleners om besmettingen te voorkomen en waarderen de goede zorgverlening die ze ervaren.

De sector zelf voert geregeld campagnes om bij te dragen aan de positieve beeldvorming omtrent woonzorgcentra en belicht daarin o.a. goede voorbeelden.

Als overheid willen we de sector hierin vooral stimuleren en ondersteunen. We willen hen motiveren om goede praktijken te delen en voorzien middelen om te blijven investeren in kwalitatieve dienstverlening voor de bewoners en hun families. Het recente sociaal akkoord (VIA 6) is hier een belangrijk voorbeeld van. Zo wordt er ook ingezet op kwaliteitsverbetering en transparantie in samenwerking met het Vlaams Instituut voor Kwaliteit van Zorg (VIKZ).

Ook inspraak van bewoners en communicatie met hun naasten is van belang om de beeldvorming over de woonzorgcentra te verbeteren. Daarom zetten we in op het versterken van de participatie van ouderen. We werken verder op bestaande initiatieven rond ouderenparticipatie, verankerd in de regelgeving, zoals ouderenraden, bewonersraden, nauwe samenwerking met mantelzorgverenigingen en de buurt.

Verder is er het project "verbinding in Trialoog", dat initiatiefnemers wil versterken in de communicatie tussen de voorziening, de bewoners en de familie; <https://www.trialooginwzc.be/>.

3. Het is een misvatting om te stellen dat de leegstand enkel maar groter wordt. We zien in de cijfers in onderstaande tabel immers dat de opnames correleren aan de periode van uitbraken in de woonzorgcentra. In de periode voorafgaand aan de COVID-19-crisis (1/2019 - 2/2020) werden er gemiddeld een 7.070 bewoners per maand opgenomen in de woonzorgcentra en centra voor kortverblijf. We zagen dit aantal sterk dalen in maart en april 2020 met respectievelijk 6.143 en 3.788 opgenomen bewoners. In mei (4.826), juni (6.126), juli (6.472) stegen de opnames terug om vervolgens in november (4.838) opnieuw onder de 5.000 te vallen. Sinds december zien we echter terug een stijging. In maart werden er bijvoorbeeld 6.373 bewoners opgenomen. Het is dus niet zo dat de opnames telkens maar dalen.

Maand	2019/01	2019/02	2019/03	2019/04	2019/05	2019/06	2019/07
Aantal bewoners waarvoor opname start in maand	7.782	6.834	7.567	6.925	6.928	6.812	7.292
Maand	2019/08	2019/09	2019/10	2019/11	2019/12	2020/01	2020/02
Aantal bewoners waarvoor opname start in maand	7.022	6.491	7.120	6.671	7.044	7.574	6.924
Maand	2020/03	2020/04	2020/05	2020/06	2020/07	2020/08	2020/09
Aantal bewoners waarvoor opname start in maand	6.143	3.788	4.826	6.126	6.472	5.762	6.259
Maand	2020/10	2020/11	2020/12	2021/01	2021/02	2021/03	
Aantal bewoners waarvoor opname start in maand	6.262	4.838	5.684	6.144	6.153	6.373	

Het is wel een correcte vaststelling dat er ten gevolge van de COVID-19-crisis een grotere leegstand ontstaan is in de sector en die leegstand zal ook niet opeens verdwenen zijn.

De gemiddelde leegstand over de referentieperiodes van 1 juli 2017 tot en met 30 juni 2018, 1 juli 2018 tot en met 30 juni 2019 en 1 juli 2019 tot en met 31 december 2019 bedroeg 5,6%. Dat is de leegstand die er voor de COVID-19-periode bestond. Uit onderstaande cijfers blijkt dat in de COVID-19-periode die leegstand is aangegroeid. We beschikken over de percentages bijkomende leegstand (bovenop de historische 5,6%) voor de periode van augustus 2020 tot en met februari 2021.

Bijkomende leegstand

Augustus	September	Oktober	November	December	Januari	Februari
2,07%	2,22%	1,74%	2,91%	4,46%	5,07%	4,67%

Ook hier zien we dus dat de leegstand in oktober aan het herstellen was maar met de uitbraken tijdens het najaar 2020 en begin 2021 opnieuw toenam.

We blijven de woonzorgcentra ondersteunen en voorzien in een verlenging en aanpassing van de compensatieregeling. De continuïteitsborg is een tegemoetkoming voor de verminderde bezetting en moet de woonzorgcentra toelaten om hun bezetting terug op te trekken zonder dat de continuïteit van de voorziening in het gedrang komt. De continuïteitsborg loopt tot eind 2021.